

ביקור בנהלל

בכל העיגול כבימים ההם, ולא דווקא בגלל מזג האויר הגשום, אלא מחמת החשש של הפר"ט.

הערר והתנועה בו

לסוף שנת תשכ"ד מנה העדר 373 פרות, 255 עגלות מעל שנה, 215 עגלות עד שנה, 400 עגלים — ובסה"כ 1243 ראשי בקר. על התנועה בעדר אפשר לעמוד מהטבלה:

מספר ראשים	התנועה בעדר העגלות	מספר ראשים	התנועה בעדר הפרות
438	בתחילת השנה היו מכל הגילים	385	בתחילת תשכ"ד היו בעדר
215	נולדו במשך תשכ"ד	141	במשך השנה נכנסו מבכירות
44	נקנו מהחוץ	9	נקנו מהחוץ
	היציאה וההעברה:		היציאה:
141	המליטו	22	נמכרו לחליבה ולגידול
43	נמכרו לגידול	118	נמכרו לבשר
21	נמכרו לבשר	20	נמכרו ע"י הביטוח
9	מתו עד גיל שבוע	2	מתו
9	מתו בגיל מעל שבוע		
4	הוצאו ע"י ביטוח		
470	בסוף השנה: נמצאו בעדר העגלות	373	בסוף השנה: נמצאו בעדר הפרות

חיסלו באותה שנה את עדריהם כליל. יש להניח שחיסולים אלה, במספר כה גדול, הם הם שגרמו גם להקטנת עדר הפרות (לעומת השנים שלפני תשכ"ד), וכן זוהי אחת הסיבות לגיל הצעיר הממוצע.

התנובה

אכן יש לציין הישג רב בשטח זה. בוקרי נהלל היו בין הראשונים שעברו לחליבה של פעמיים ובכל זאת מתקרבת תנובתו הממוצעת של העדר ל-5900 ק"ג לפרה בשנה. אם נתקן תנובה זו ב-10% בערך, בהתאם לנוסחה המקובלת בהפיכת תנובות של 2 חליבות לתנובות של 3 חליבות, הרי נמצא שעדר בן 370 פרה, שהינו מפורז ומוחזק ב-34 משקים שונים, הניב בממוצע כ-6500 ק"ג חלב.

כשהוחלט להעלות את הנושא „ענף הבקר במשק המושבי“ התעורר בי רצון מיוחד לבקר בנהלל ולראות מה נשתנה במשך השנים הרבות שלא ביקרתי שם ומהו המצב היום. מתפרסמת בחוברת זו רשימתו של הח' פרוידנברג, ממנה למדים על השינויים הגדולים שחלו במרוצת הימים, ואמנם השינויים האלה עוררו בי סקרנות מיוחדת. ביקרתי במושב ביום גשם, בחודש ינר, ולצערי לא יכולתי לערוך „סיבוב“ מלא

במספר עגלי המרבק חלה ירידה בלמעלה מ-100 ראש (מ-504 ל-400) משום שחולו לקנות עגלים מהחוץ ומסתפקים רק בשגר מהעדר הנהללי.

הגיל הממוצע של הפרות לסוף תשכ"ד היה 4.5 שנה; מספר הפרות הצעירות, שלאחר המליטות ראשונה-שלישית, היה 267 (72%); בנות גיל בינוני, לאחר 6-4 המלטות — 91 (24%); זקנות, לאחר 10-7 המלטות — 15 (4%). את הגיל הצעיר של עדר הפרות בנהלל יש לראות כתיפעה אופיינית של עדרי הבקר בארץ בשנים האחרונות, וזוהי תוצאה של יציאת חלק ניכר (למעלה מ-1/3) מהפרות מדי שנה בשנה לשוק הבשר והחלפתן במבכירות שגודלו במשק. בנהלל נמכרו בתשכ"ד 118 פרות לבשר; זהו אחוז גבוה יחסית והוא מוסבר בכך ש-7 משקים

העובדה המשמחת הנוספת — אחוז שומן ממוצע שלא ירד מתחת ל-3.5! מאחת הטבלאות שבדו"ח, בה מסוכמת התנובה הממוצעת במש"קים השונים של המושב לפי תקופות נורמאליות ומלאות, הננו למדים שרק ב-6 עדרים היתה רמת השומן קצת מתחת ל-3.5%, בה בש"ע שבתלק ניכר של עדרים הניבו הפרות חלב בעל מתכונת שומן שלמעלה מ-3.6%, והמפתיע ביותר הוא שעל רמה גבוהה זו של שומן ידעו לשמור גם בעדרים גדולים יחסית, שהניבו תנור בות חלב נכבדות ביותר. הנני מביא להלן רשימה קטנה של משקים מסוג זה, שעשויים לנחם אותנו בתקופה זו של שפל ברמת השומן בחלק ניכר של עדרינו בארץ.

בעל המשק	מס. הפרות	תנובה ממוצעת ק"ג (2 חליבות)	% השומן
ירדנאי	7	6618	3.50
זרחי	9	6420	3.54
יעקובי	9	7107	3.45
פרנקל-נותקין	19	7443	3.50
פרוידנברג	8	6163	3.64
ארטרבט	10	5427	3.50
נחמקין	8	5608	3.70
עמר	11	5579	3.57
מקלר פ.	7	6276	3.89
שינפלד	8	6046	3.69

על תנובות שיא של פרות בודדות אין עוד מה לחדש; הורגלנו כבר לתופעה זו ברוב עדרי החלב בארץ — בקיבוציים כבמושביים. בשנת תשכ"ד נפקדו בנהלל 31 פרה שתנובותיהן התגודדו בין 6500 ק"ג ל-9000, והאלופה שבין אלה אף המריאה לתנובה שלמעלה מ-12,000 ק"ג. מן הראוי לציין שגם בין אלה מוצאים לא מעטות שהצטיינו לא רק בשפע של חלב אלא בחלב בעל תכולת שומן גבוהה.

תוך עיון בנחונים אלה עולה כאילו מאליה המחשבה שהישגים אלה הם לא רק תוצאה של סלקציה מוצלחת וטיפול נאות בעדרים עצמם, אלא — ויתכן לא במידה קטנה — תוצאה של סלקציה בין בעלי העדרים, כי הרי נותרו רק כ-35 בוקרים מתוך קהל של 70 בוקרים שקיימו

את ענף הבקר בשנים הראשונות להתנחלות. ואלה שנשארו נאמנים לענף, הם כנראה גם „בעלי-לב" ביחסם לענף הזה, משקיעים מחשבה ומאמצים בקידומו ובביסוסו; מכאן — רמת התנובה הממוצעת הגבוהה של העדר כולו. ולא רק בתנובה בולטים ההישגים — חותרים בהצ"ח לפתור גם את הבעיות האחרות של הענף, שצצות מדי פעם בתהליך ההרחבה של יחידת העדר.

התמורות ביחידת העדר

בתשכ"ד נמצאו כבר בנהלל 5 משקים בעלי עדרים שמנו למעלה מ-40 ראש — פרות ובני-בקר; ב-29 משקים אחרים היו עדרים עם 18 עד 39 ראשי בקר; אלה הם ייצרני החלב העיקריים, אולם ישנם גם בוקרים אחדים שוויתרו על פרות חלב לחלוטין ומסתפקים בגידול עג"לים לבשר בלבד. על התמורה בהיקף יחידת העדר ובכושר ייצורה אפשר לעמוד גם מסיכומי החלב לכל משק בתשכ"ד, אם כי התנועה היא עדיין רחבה מאוד; ייצור המינימום עמד באותה שנה על 26,000 ליטר והמאקסימום הגיע ל-152,000 ליטר; אמנם מאקסימום זה הושג ב„משק משותף" של שני מתיישבים שמקיימים את השותפות מראשית ההתנחלות ועד היום, אבל תנובות שלמעלה מ-100,000 הושגו גם במשקים משפחתיים רגילים, וברבים מבין אלה מתנודדת התנובה הכוללת בין 60 אלף ל-80 אלף ליטר. תנובות חלב יומיות שבין 250 ל-300 ליטר — שוב אינן מפתיעות, והופיעו כבר ייצרנים שמספקים בעונות השיא למעלה מ-500 ליטר ביום.

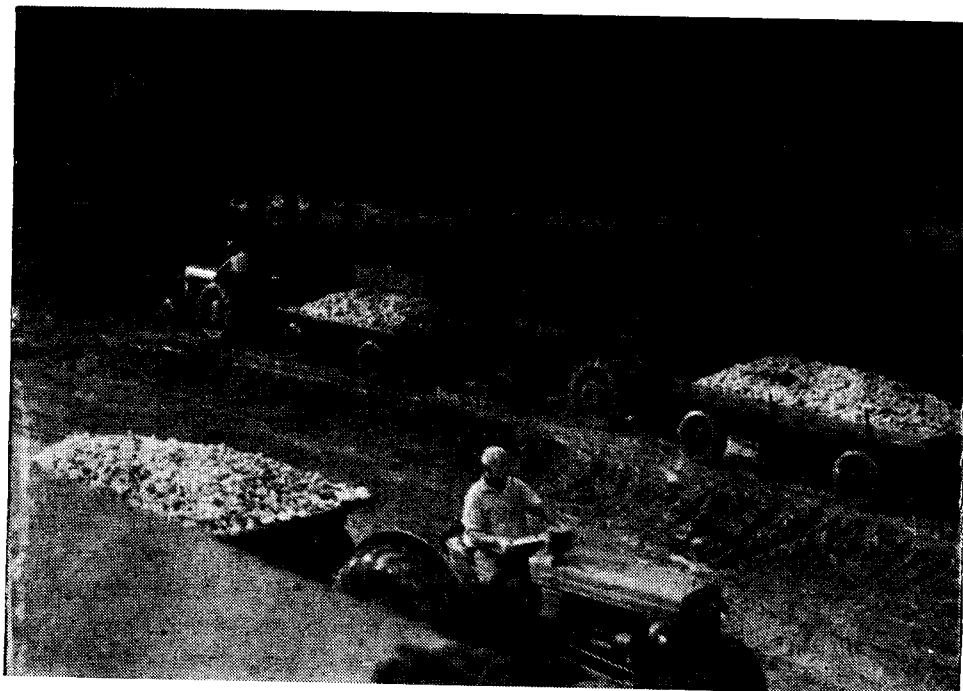
יובן איפוא שהרחבה כזו של יחידת העדר מעוררת סקרנות לגבי פתרון של שאלות שורות, כגון — הספקת המספוא, שיכון העדר, העבודה ועוד, שהיו, והינן עד היום, כרוכות בהרחבה זו. אנסה למסור להלן את הרשמים שקלטתי, ואת מה שלמדתי בשעת ביקורי הפעם.

הספקת המספוא וההזנה

בשנים הראשונות לקיום המושב ניזון עדר הבקר במזונות מתוצרת המקום בעיקר, ורק מעט סובין וכוספות באו מהחוץ; לא אחטא

בדגני חורף לירק ובאספסת ועשב רודס בקיץ. התירס המאושבל מספק את מנת המספוא הגס העיקרית — לירק וכמזון השבעה כאחת — החל מיולי ועד דצמבר. במשקים אחדים משמש התירס הזה גם להחמצה, אך לעת עתה אין מרבית בוקרי נהלל להיוזק לתחמיץ, ובס"ה נתנסו בו 7 משקים בלבד. מתקבל איפוא הרר שם שעדר הבקר בנהלל מקבל גם כיום את מנת המספוא הגס, רובה ככולה, משדות המשק, ואין אלה מנות „מיקרוסקופיות“ שכה נתחבבו בשנים האחרונות במספר רב של משקים. בביקורי הפעם נודמן לי לראות באיבוס הבקר גם קליפות הדר שמביאים מהחוץ. הוסבר לי שנוח להם לבוקרי נהלל להשתמש במספוא זה, הבא מן החוץ, משני טעמים אלה: (א) מחירו הזול וטעימותו; (ב) משום שהוא משחרר אותם בימות הגשמים מה דאגה והטירדה לספק את המנה העסיסית משדר תיהם הם, ספוגי רטיבות רבה.

הרבה לאמת כשאביע את הסברה שחלקו של המזון הקנוי מהחוץ „בימים ההם“ היווה 10% מהתפריט הכולל. ומהו המצב כיום? ביחידת השטח לכל מתיישב לא חלו שינויים, והיא ער מדת על 100 דונם בס"ה, בכלל זה חלקת אדמה ליד כל חצר בת 45 דונם שאפשר גם להשקותה. בשדות הפלחה מקיימים מחזור גידולים של שחת, חיטה וסורגום. עדר הבקר מקבל משדות אלה את כל השחת הדרושה לו, את קמת הסורגום שלאחר אסיף הגרגרים (אם נזקקים לה) ושפע קש לריפוד (ובשעת הדחק להזנה — השבעה). ב„מגרש“ זה שליד החצר נטועים עצים; יש שמגדלים בו עדיין גם ירקות, ובחלקו הגדול הוא מוקצה לגידולי מספוא ירוקים וע-סיסיים, כגון — תלתן, סלק, ובעיקר תירס, שאיכרי נהלל שומרים לו אימונים מראשית הת-נחלותם ועד היום. אלה הם גידולי המספוא המקובלים על כולם, אך פה ושם נעזרים גם

צילום: ש. שלוי, נהלל.

שיירת הסרקטורים עם קליפות הדר מהמחסן למשקים.

איתם תיארנו לפני את שיטת ההכנה הנהוגה אצלם כדלקמן: בחודש הראשון שלאחר הייבוש (כלומר במשך החודש השמיני של הריון) מגיישים מוזן מרוכז במנות מצומצמות מאוד, ובמקרים מסויימים, כשהפרה נתייבשה במצב גופני טוב, אין היא מקבלת מוזן מרוכז בחודש זה כלל; תוספת של מוזן מרוכז ניתנת בעיקר בחודש האחרון של ההריון, וגם אז במנות שלא למעלה מ-4"5 ק"ג. בהסתכלי בפרות שעמדו בהכנה לפי שיטה זו, וכן באלו שהיו כבר אחרי ההמלטה (4"5 שבועות) ועמדו בשיאי התנובה היומית, לא נתרשמתי שמנת הכנה כה "צנועה" פגעה במצבן הגופני או בכושר ההנבה שלהן. כשהעליתי את הדיעה, שיש לה מהלכין בקרב בוקרים לא מעטים, שהמנה הגדושה במ"מ בתקופת ההכנה, דרושה כדי להרגיל ולהכשיר את הפרה לדחוס לתוך המעיים מנה כפולה מזו שבתקופת היובש, כדי שתניב את השיאים שלה אחרי ההמלטה, נעניתי בחיוך סקאפטי והשיבו לי שהשיטה המקובלת עליהם עד עתה משיבשה את רצונם בהחלט מכל הבחינות שהן.

כבר הזכרתי שאין בוקרי נהלל נוהגים לפי שיטה סכאמאטית, או לפי שיגרה, וכל אחד משתדל לסגל לעצמו את השיטה הנראית טובה ותכליתית בעיניו. ואמנם טוב שקיים כעין "חיי פוש דרכים" תוך שיקול דעת ותוך לימוד מהנסיון. הודות לגישה האינדיבידואלית הזו לבעיות השוררות, יש ונתקלים במעשים ובנוהגים שלכאורה נראים כבלתי מקובלים מבחינה כלכלית או מקצועית. אולם כשהנך שומע את ההנמקה השקולה והמחושבת של פורצים כאלה, הנך מוכן ברוב המקרים לברכם על יוזמתם והעזתם. כך, למשל, נודע לי מפיו של הח' ש. שהוא זרע במגרשו 10 דונם אספסת — אך ורק לתכלית הכנת שחת — והוא אוסף משטח זה יבול של 20 טונות. כשהבעתי את תמיהתי על כך, כי הרי עומדת לרשותו שחת בכמויות מספיקות משדות הפלחה, ולמה יטרח באופן מיוחד בהכנת שחת, שכרוכה גם בהוצאה למי השקיה? הנה מה שהסביר לי הח' הנ"ל: שחת אספסת זו, תוך צירופה לתחמיץ התירס, מהווה את מנת המספוא הגס האידיאלית לפרות בתקופת היובש ובחודש

המוזן המרוכז, המוגש כיום לעדר נהלל, הוא כולו תוצרת חוץ, כיוון שגרגרי הסורגום מיבול שדות המושב מופנים ללולים. מתקינים במחסן המושב 3 סוגי תערובת — לחלבות, ליבשות ולעגלי מרבק, והסוג השלישי — לעגלות רכות. ועכשיו מספר מלים על ביצוע ההזנה למעשה. שאלות הראשונות היו בדבר השחת והמ"מ בתפריט המזון. מפי כל אלה ששוחחתי איתם נתרשמתי שמנת השחת השנתית לפרה נעה בין טונה לטונה וחצי, ואשר לכמויות המזון המרוכז נאמר לי שהמנה המאקסימלית ליום, לפרות המ"מ גיבות מעל ל-30 ק"ג (וישנן גם כאלה שמתחילות בתנובות של 40 ק"ג ואף יותר, בשתי חליבות ביממה) היא בגבולות 12 ק"ג, ורק במשק אחד נאמר לי שבמקרים מסויימים עולה המנה עד 15 ק"ג. היה ברצוני לבדוק את צריכת המזון המרוכז על יסוד רשימות מסוכמות משנת תשכ"ד (לגבי הייצור של חלב, קניית המ"מ מהמחסן, גודל העדר וכו'), אולם החומר טרם סוכם; נאלצתי להסתפק בסיכומים ממספר משקים משנת תשכ"ג והעליתי שברוב המשקים צורכות הפרות בעלות התנובות של 5500—6000 ק"ג 2½—3 טונות מוזן מרוכז בשנה. אין כל ספק שקיים שוני בין משק למשק בנידון זה, יש הממעיט ויש המרבה, ועל כך לא היתה לי הפעם האפשרות לעמוד באופן יסודי.

ברור איפוא, שגם בנהלל מהווה המזון המ"מ רוכז, שהוא גם, כאמור לעיל, כולו קנוי מה חוץ, חלק נכבד מאוד בתפריט הכולל, ואם אביע את ההשערה שהוא עולה כדי 60%, ובמשקים מסויימים אף למעלה מזה, לא אטעה בהרבה; ואין פלא בדבר, כיוון שהגדלת יחידת העדר במשק, העלאת התנובה הממוצעת עד ל-6000 ק"ג, ופיתוח ענף עגלי המרבק עד למאקסימום, אינם ניתנים לביצוע אף בתנאי נהלל ללא הזדקקות למוזן מרוכז בשיעורים גדולים בתפריט המזון הכללי.

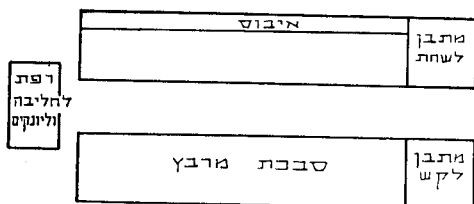
בשיחותי נגעתי גם בשאלת "הכנת" הפרות בשני חודשי היובש שלפני ההמלטה ונוכחתי שהמנה של 8"10 ק"ג מוזן מרוכז, שכמעט ואין עליה עוררים ברבים מעדרי הארץ, לא מתקבלת על דעתם של הבוקרים בנהלל. אלה ששוחחתי

נותרו עדיין עבודות „פרטיות“ לכל חבר גם בענף זה; כך, למשל, הובלת חבילות השחת והקש מהשדה לחצרות מבוצעת על ידי הטרק-טור הפרטי של כל בעל משק.

בעבודת הרפת, את ההקלה העיקרית מצאו כמובן במכונת החליבה, אך יחד עם זה הנך עומד ומשתאה כיצד עומדים אנשים אלה בעומס הרב של העבודה במשק בכללותו. במשקים אחדים נפתרה בהצלחה שאלת העבודה ע"י שותפות ההורים עם הבנים וישנם גם אי אלו משקים בהם חיים ועובדים בשלווה ובהצלחה אף 3 משפחות — ההורים ושתי משפחות צעירות. אולם בחלק ניכר של משקים מבוצעת כל העבודה ע"י משפחה אחת בלבד, ואם כי אין הביצוע כה מושלם, הרי על כל פנים על העיקר מקפידים.

המבנים והציוד

יש לי הרושם שהנהללים הצליחו להתוות את הדרך למבנים בשביל העדר המוגדל. החי פרוידנברג מזכיר זאת ברשימתו, וכשהסתכלתי מקרוב בשינויים שחלו בשיכון השתכנעתי שהם קרובים מאוד לפתרון נוח של הבעיה, והעיקר — מבלי להשקיע השקעות כבדות ביותר. בסקיצה שמובאת להלן מודגמים הקווים העיקריים של השיכון לעדר הגדול שבמושב.

סקיצה למערך המבנים בשביל עדר גדול בנהלל.

מהסקיצה הזו למדים ששטח השיכון מחולק לשניים: חלק אחד משמש להזנה וחלק שני למרביץ. בחצרות אחדות — שני החלקים מצויים גגות, אך נתקלתי גם במערך מבנים בו רק מקום המרביץ הוא עם גג והחלק המשמש להזנה, פתוח כולו ואין לו אפילו גג. בעל המבנה

הראשון שלאחר ההמלטה; רוב הפרות שלו מת-ייבשות בסוף הקיץ והן ממליטות בתחילת עונת הגשמים, והוא נוכח מנסיונו שמנת „הכנה“ כזו, עם שחת אספסת ותירס, כדאית וכדאית מכל הבחינות.

כן גם מסר לי אותו חבר שעגלות מגיל 7 חודשים ומעלה מתקיימות וגדלות יפה בעונת הקיץ על תירס מאושבל וסלק, מבלי שיוסיף להן במשך תקופה מסויימת מזון מרוכז כלל, אם כי בשנים האחרונות התפשט הנוהג שגם העגלות זקוקות ללא פחות מ-3-4 ק"ג בכל גיל שהוא; גם סטייה זו נראית בעיניו כמוצדקת, כיוון שהוא עוקב אחרי התפתחותה של כל אחת ובמקרה של פיגור הוא שוקד בעוד מועד על הבראתה. בכל אופן, עד עתה, לא נתאכזב משיטותיו אלה בהזנה, והוא הציג לפני מבכירות אחדות שתגר בותיהן ומצבן הגופני משביעות את רצונו בהחלט, ואמנם גם בעיני הן נראו במצב תקין למדי.

העבודה

ידעתי שאנשי נהלל שהגדילו את עדריהם, לא חיסלו את שאר הענפים; אף במשקים עם עדרים בני 30-40 ראש בקר עוד מוצאים פרס קטן, דוגמים אחדים עצי פרי נשירים וכרם ענבים; במשקים אחדים, אף ממשיכים בגידול ירקות; בחצרות שומעים לא רק געיית פרות אלא גם את קרקוריהם של מאות רבות-רבות של בעלי כנף (לפופולאריות מיוחדת זכו ההודיים). העול העיקרי של העבודה מוטל, כמובן, על הדור השני, ומסתבר שגם דור זה, בדומה להוריו, אינו מחזיק שיעור בידיו ואינו חושש לעבור את העבירה של יום עבודה שלמעלה מ-7-8 שעות. מורגשת כמובן החתירה להקל על העבודה ולחסוך בה בכל מיני אמצעים וסידורים, אולם נזהרים בכל זאת מהשקעות כבדות שעלולות לערער את עצם קיומו הראנטאבילי של הענף ועדיין מעדיפים לשאת באי-נוחות בעבודה זו או האחרת, ואולי גם להאריך את יום העבודה במקצת, ובלבד לא לכרוע תחת עול של ריבית, שהשקעות מסויימות היו מחייבות אותה. הקלה רבה בעבודה במשק בכללותו יש לראות בעיבוד המשותף של שדות הפלחה, אם כי

בהקמת מיכלי תחמיץ; רק במשקו של ש. ראיתי מיכל בטון (אופקי) שהוא מילא אותו בתירס. בחצרות אחרות הקימו ערימות תחמיץ, מוגנות בחבילות קש ומצופות יריעות פלסטיק. אבל ברוב המשקים מסתדרים לעת עתה די טוב גם בלי התחמיצים ומספקים את מנת המזון העסיסי בקליפות הדר ובירק שאפשר לקצור אותו בימים ללא גשם.

אחד החידושים, בו נתקלתי, הוא מיכל החלב מנירוסטה המורכב על גלגלים (ראה תמונת השער). בו מובל החלב למחלבה ונשאב במשאבה. לעת עתה סודרו מיכלים כאלה בשני משקים ובעליהם רואים בכך הקלה רבה וחיסכון בעבודת בעת החליבה. כיוון שהחלב מוזרם ממכונת החליבה ישר למיכל ואין צורך להיזקק לקנקנים; אלא שמחירו של מיכל כזה הוא עדיין יקר.

בצאתי מנהלל הרהרתי: אותם הבוקרים שנשארו נאמנים לענף בקר החלב מוכיחים בעליל שענף זה כאילו תואם והולם באופן מיוחד את תנאי החקלאות באיזור זה, ולמה זה הצטמק מספר הבוקרים בנהלל עד למחציתו?

בסיימי את דברי חייב אני להביע את תודתי הרבה לח' יואל פרוידנברג על הדרכתו האדיבה בשעת ביקורי.

י. עצמון

הזה אמר לי שאמנם נוכח שהגג מעל לחלקת ההאבסה מיותר; הפרות ניגשות לאכול מהאיבוס אף בשעת גשם, ומיד לאחר סיום הארוחה חוזרות למקום המרבץ, שהוא תמיד יבש, משום שמרפדים בשפע של קש, ולעתים קרובות. בהסתכלי בפרות בחצר זו, נוכחתי גם אני שהפרות הן במצב טוב בהחלט ונקיות. הוסבר לי ששטח ההאבסה גם מתייבש יותר מהר כשאין הוא מכוסה גג, ולא מתהוות בו שלוליות. בהסתכלי במבנים אלה, שתכנונם הסופי טרם הושלם (רוחב שטח השיכון כולו, מתבנים וכו') נתברר לי שלמעשה הניסיון של בוקרי נהלל, וביחוד בחורף גשום זה, עשוי לשמש הוכחה שאפשר להסתפק במבנים כגון אלה בארץ כולה, ולא רק באיזור בית שאן ועמק הירדן, כפי שפורסם בזמן האחרון בעתונות המקצועית. אמנם מקום המרבץ באיזור רי הגשם, כגון נהלל, יהיה מקורה בגג ומוגן מצד הרוח והגשם, והוא גם ישמש כסככת צלב בקיץ.

בנין הרפת הישן מבטון משתלב עם שטח השיכון המורחב והוא משמש כביתן חליבה. אם כי השיכון של יחידת העדר המוגדל טרם מצא את פתורו לכל פרטיו, הרי קוויו העיקריים ברורים ואין כל ספק שבוקרי נהלל עלו בדרך הנכונה.

הזכרתי כבר לעיל שבנהלל לא היו זריזים

• ברוסיה נערך ניסוי בהכלאת פרות סימנטאליות בפרים בעל $\frac{3}{4}$ דם ג'ארסי. השומן בחלב האמהות הסימנטאליות היה בן 3.8%. מתכונת השומן של חלב המעורבות האלה (ג'ארסי-אסימנטאל) נעה בין 4.7% ל-5.0%.

• בקליפורניה הונהגה שיטת תמחיר לחלב לפי הפרטים דלקמן: 100 פאונד חלב, המכיל 3.5% שומן ו-8.5% מוצקים חסרי שומן (מח"ש), מחירם בשוק הוא 5.31 דולר; חלקם של מרכיבי החלב השונים במחיר הזה הוא — 3.47 דולר עבור השומן שבו, 1.62 דולר עבור המח"ש ו-0.22 דולר עבור הנוזלים שבחלב. לפי תמחיר זה, חלב שיכיל 3.5% שומן ו-8% מח"ש יכניס ב-10 סנטים פחות, כלומר — 5.21 דולר. ההכנסה מחלב מחושבנת איפוא כדלקמן: 0.99 דולר עבור פאונד אחד של שומן, 0.19 דולר עבור פאונד אחד של מח"ש ורבע סנט עבור פאונד של נוזלים.